

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
 Unię Europejską w ramach
 Europejskiego Funduszu
 Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Literatura niemiecka		9.2.0451	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Literatury i Kultury Niemieckiej			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Filologiczny	Filologia germańska	forma	stacjonarne
		moduł	biznesowo-gospodarcza, translatoryczna, nauczycielska
		specjalnościowy	
	specjalizacja	wszystkie	
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
prof. dr hab. Mirosław Ossowski; dr Dariusz Pakalski; dr Eliza Szymańska; prof. dr hab. Marion Brandt; dr Ewelina Damps; dr hab. Agnieszka Haas, profesor uczelni; dr hab. Miłostawa Borzyszkowska-Szewczyk, profesor uczelni			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć			
Wykład, Ćw. audytoryjne			
Sposób realizacji zajęć			
zajęcia on-line, zajęcia w sali dydaktycznej			
Liczba godzin			
Ćw. audytoryjne: 90 godz., Wykład: 105 godz.			

<p>16</p> <p>Semestr 2 wykład: 15h zajęcia; 35h przygotowanie do zajęć oraz samodzielna lektur. Razem: 50h = 2 ECTS.</p> <p>Semestr 2 ćwiczenia: 30h zajęcia; 20h przygotowanie do zajęć i zaliczenia oraz samodzielna lektura. Razem: 50h = 2 ECTS.</p> <p>Semestr 3 wykład: 30h zajęcia; 45h przygotowanie się do zajęć, do egzaminu, lektura. Razem: 75h = 3 ECTS.</p> <p>Semestr 3 ćwiczenia: 15h zajęcia; 10h przygotowanie się do zajęć, zaliczenia, lektura. Razem: 25 godzin = 1 ECTS.</p> <p>Semestr 4 wykład: 30h zajęcia; 20h przygotowanie się do zajęć, zaliczenia, lektura. Razem: 50h = 2 ECTS.</p> <p>Semestr 4 ćwiczenia: 30h zajęcia, 20h przygotowanie się do zajęć, zaliczenia, lektura. Razem: 50h = 2 ECTS.</p> <p>Semestr 5 wykład: 30h zajęcia; 45h przygotowanie do zajęć i egzaminu oraz samodzielna lektura. Razem: 75h = 3 ECTS.</p> <p>Semestr 5 ćwiczenia: 15h zajęcia; 10h przygotowanie do zajęć i zaliczenia oraz samodzielna lektura. Razem: 25h = 1 ECTS.</p> <p>Łącznie: 400h = 16 ECTS.</p>	
Termin realizacji przedmiotu	
2022/2023 letni	
Status przedmiotu	Język wykładowy
obowiązkowy	- niemiecki w wymiarze 95.00% - polski w wymiarze 5.00%
Metody dydaktyczne	Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne

<ul style="list-style-type: none"> - Analiza tekstów z dyskusją - Dyskusja - Lektura poprzedzona przekazaniem przez prowadzącego zagadnień do opracowania w formie pisemnej lub ustnej, referaty - Praca w grupach - Wykład konwersatoryjny - Wykład z prezentacją multimedialną 	<p>Sposób zaliczenia</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zaliczenie na ocenę - Egzamin <p>Formy zaliczenia</p> <ul style="list-style-type: none"> - egzamin ustny - wykonanie pracy zaliczeniowej - projekt lub prezentacja - zaliczenie ustne - egzamin pisemny z pytaniami (zadaniami) otwartymi - ustalenie oceny zaliczeniowej na podstawie ocen częściowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru - egzamin pisemny (dłuższa wypowiedź pisemna / rozwiązanie problemu) - wykonanie pracy zaliczeniowej - wykonanie określonej pracy praktycznej <p>Podstawowe kryteria oceny</p> <p>Dopuszczalna nieobecność na dwóch wykładach lub nieobecność/nieprzygotowanie na dwóch ćwiczeniach w każdym semestrze;</p> <p>I rok: semestr 2: wykład – zaliczenie z oceną na podstawie wypowiedzi ustnej (100%). Semestr 2, ćwiczenia - zaliczenie z oceną na podstawie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pozytywnie ocenionych wypowiedzi na zajęciach (20%); • Thesenblatt (30%) na temat wybrany z listy zaproponowanej przez prowadzącego (ew. jako praca dodatkowa referat wraz z handoutem); • kolokwium zaliczeniowe (50%). <p>II rok: semestr 3: wykład – egzamin ustny (100%) po 3 semestrze obejmujący wybrane przez studenta z listy zagadnienia od początku XVIII w. do końca XIX wieku (10-12 tematów); znajomość i umiejętność interpretacji przeczytanych utworów: od 6 pozycji z zakresu lektur na ocenę dostateczną do 10 pozycji na ocenę bardzo dobrą. Semestr 3, ćwiczenia: zaliczenie z oceną na podstawie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pracy semestralnej (referat, praca pisemna na temat wybranego zagadnienia literaturoznawczego omawianego na ćwiczeniach) (60%); • wypowiedzi na zajęciach (40%). <p>Semestr 4, wykład – zaliczenie z oceną na podstawie ustnej wypowiedzi na wybrany temat (100%). Semestr 4, ćwiczenia – zaliczenie z oceną na podstawie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pisemnej pracy semestralnej 12-15 stron (50%); • pozytywnie ocenionych wypowiedzi na zajęciach (50%). <p>III rok: semestr 5, wykład – egzamin ustny (100%) po 5 semestrze obejmuje następujące aspekty: przedstawienie interpretacji wybranych utworów literackich w kontekście historyczno-literackim i z uwzględnieniem zagadnień gatunkowych. Zakres: Literatura niemiecka, austriacka i szwajcarska od początku do końca XX wieku. Studenci powinni przeczytać 10 wybranych przez siebie lektur od początku XX w. do 1949 r. oraz 7 z okresu po r. 1945. Egzaminator z tygodniowym wyprzedzeniem wybiera z listy przeczytanych lektur od 3 do 5 tytułów i podaje trzy zakresy tematyczne na egzamin. Semestr 5, ćwiczenia – student otrzymuje zaliczenie z oceną na podstawie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykonania pracy zaliczeniowej (referat, pisemna praca na temat wybranego zagadnienia literaturoznawczego) (60%); • wiedzy wykazanej na zajęciach (40%).
<p>Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się</p>	

zakładany efekt uczenia się	egzamin ustny lub zaliczenie ustne	prace semestralne	referat z prezentacją	analiza przeczytanych tekstów z dyskusją	praca grupowa (weryfikacja przez obserwację)
Wiedza					
K_W01	+	+	+	+	+
K_W02	+	+	+	+	+
K_W05		+		+	+
K_W09	+	+	+	+	+
K_W11		+	+	+	+
K_W16	+	+	+	+	+
K_W17	+				
Umiejętności					
K_U01		+			
K_U02		+	+		
K_U05	+	+	+	+	+
K_U09		+	+		
K_U10			+	+	+
K_U12		+			
K_U13			+		
K_U15	+	+	+	+	+
K_U17	+	+	+	+	+
K_U18	+	+	+	+	+
Kompetencje społeczne					
K_K01		+	+		
K_K02		+	+		
K_K05		+			
K_K06			+		

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi

A. Wymagania formalne

Warunkiem uczestnictwa w zajęciach począwszy od 3 semestru jest zaliczenie z oceną w semestrze bezpośrednio poprzedzającym realizację przedmiotu. Na semestrze czwartym wymagane jest zdanie egzaminu z Literatury niemieckiej w semestrze trzecim. W wyjątkowych przypadkach osoba prowadząca zajęcia może odstąpić od tej zasady.

Począwszy od 3 semestru studiów wymagane jest zaliczenie przedmiotu Wstęp do literaturoznawstwa. W wyjątkowych przypadkach osoba prowadząca zajęcia może odstąpić od tej zasady.

B. Wymagania wstępne

W semestrze 2 i 3 – bez wymagań wstępnych. W kolejnych semestrach: umiejętność analizy i interpretacji dzieł literackich, wiedza na temat historii literatury niemieckiej z okresów poprzedzających omawianą w danym semestrze epokę literacką.

Cele kształcenia

Celem zajęć jest zapoznanie studentów z najważniejszymi wydarzeniami literatury niemieckiej od początku XVIII wieku do literatury współczesnej w kontekście literatury światowej i z uwzględnieniem kontekstu historycznego i kulturalnego. Studenci powinni poznać procesy rozwoju twórczości literackiej oraz ćwiczyć umiejętność interpretacji wybitnych utworów. Ponadto nauczanie historii literatury powinno służyć lepszemu zrozumieniu kultury niemieckojęzycznego obszaru oraz pogłębianiu kompetencji językowej studiujących.

Treści programowe

A. Problematyka wykładów:

Semestr 2. Oświecenie w Niemczech i Europie, prekursorzy (Thomasius, Leibniz, Wolff), liryka wczesnego Oświecenia (Johann Christian Günther, Albrecht von Haller, Friedrich von Hagedorn); reforma teatralna Johanna Christopha Gottscheda; Christian Fürchtegott Gellert, Friedrich Gottlieb Klopstock (Messias, Oden); Gotthold Ephraim Lessing (Miss Sara Sampson, Minna von Barnhelm, Emilia Galotti, Nathan der Weise; Literaturbriefe, Laokoon, Hamburgische Dramaturgie); Christoph Martin Wieland (Die Geschichte des Agathon, Die Abderiten); Okres burzy i naporu, koncepcja geniusza, Rousseau, kult Szekspira; Johann Gottfried Herder (Stimmen der Völker in Liedern, Ideen zur Philosophie der Geschichte der Menschheit); wczesna twórczość Johann Wolfganga Goethego (liryka, Götz von Berlichingen, Die Leiden des jungen Werthers); Hainbund (Gottfried

August Bürger); wczesna twórczość Friedricha Schillera (Die Räuber, Kabale und Liebe, Schaubühne als moralische Anstalt); klasycyzm weimarski, Johann Wolfgang Goethe (Iphigenie, Torquatto Tasso, Hermann und Dorothea, Wilhelm Meister, Dichtung und Wahrheit, Faust, ballady), Friedrich Schiller (Don Carlos, Maria Stuart, Wallenstein, Die Jungfrau von Orléan, Wilhelm Tell).

Semestr 3. Romantyzm, Frühromantik (Friedrich i Wilhelm Schlegel, Ludwig Tieck, Novalis); pisarze okresu między klasycyzmem a romantyzmem: Jean Paul, Friedrich Hölderlin, Heinrich von Kleist (dramaty, nowele); romantycy heidelberscy (Clemens Brentano, Achim von Arnim); Joseph von Eichendorff; E.T.A. Hoffmann; liryka patriotyczna; Zachariasz Werner; Adelbert von Chamisso; Ludwig Uhland; pieśni o Polakach (Polenlieder); Biedermeier: Adalbert Stifter, Franz Grillparzer, Annette von Droste-Hülshoff, Eduard Mörike, komedia wiedeńska (Ferdinand Raimund, Johann Nestroy); Heinrich Heine (liryka, Reisebücher, Deutschland. Ein Wintermärchen); Młode Niemcy; Georg Büchner (Dantons Tod, Lenz, Woyzek); Vormärz (liryka polityczna); realizm poetycki/mieszkański: Theodor Storm, Gottfried Keller, Conrad Ferdinand Meyer; Friedrich Heibel, Theodor Fontane; naturalizm: Gerhard Hauptmann, konsekwentni naturaliści (Arno Holz, Johannes Schlaf; modernizm przełomu XIX i XX wieku: fin de siècle, dekadentyzm, prądy literackie w latach dziewięćdziesiątych; Friedrich Nietzsche; Wiener Moderne: Arthur Schnitzler; Hugo von Hofmannsthal;

Semestr 4. Literatura niemiecka od początku XX wieku do 1949 roku:

Rainer Maria Rilke (poezja, Die Aufzeichnungen des Malte Laurids Brigge); Thomas Mann (Die Buddenbrooks, opowiadania, Der Zauberberg, Dr. Faustus); Heinrich Mann; Frank Wedekind (Frühlings Erwachen, Der Erdgeist); Franz Kafka (Das Urteil, Die Verwandlung, In der Strafkolonie, powieści); ekspresjonizm, ogólna charakterystyka, poezja (Franz Werfel, Georg Heym, Georg Trakl, Gottfried Benn, Ernst Stadler, Johannes R. Becher), dramat ekspresjonistyczny (Walter Hasenclever, Georg Kaiser); Dada (H. Ball, K. Schwitters); Nowa Rzeczowość: powieści o tematyce wojennej (Ernst Jünger, Erich Maria Remarque), Alfred Döblin (Berlin Alexanderplatz, opowiadania), Hans Fallada (Kleiner Mann – was nun?), Erich Kästner; pisarki okresu międzywojennego (Irmgard Keun, Marie-Luise Fleißer, Mascha Kaleko), Else Lasker-Schüler (poezja, proza, dramat), teatr w okresie międzywojennym: Bertolt Brecht (teatr epicki, Die Dreigroschenoper, Mutter Courage i in.), Carl Zuckmeyer, Ödön von Horváth; literatura austriacka: Robert Musil (Törles, Der Mann ohne Eigenschaften), Stefan Zweig, Hermann Broch, Joseph Roth; Hermann Hesse (Der Steppenwolf); Elias Canetti; literatura emigracyjna (wybrane utwory); Anna Seghers (Das siebte Kreuz); literatura III Rzeszy; „emigracja wewnętrzna” (Ernst Wiechert). Początki życia literackiego po 1945: Kahlischlag- und Trümmerliteratur, Heimkehrerthematik - W. Borchert (Draußen vor der Tür); Gruppe 47, II wojna światowa i Shoah w poezji: Günter Eich, Nelly Sachs, Paul Celan.

Semestr 5. Literatura niemiecka po 1949 roku: Modele szwajcarskie – Max Frisch: Andorra; Friedrich Dürrenmatt: Der Besuch der alten Dame; proza lat 50. – Günter Grass: Die Blechtrommel; Max Frisch: Homo faber; teatr dokumentu – Rolf Hochhuth: Der Stellvertreter; Peter Weiß: Die Ermittlung; teatr postdramatyczny – Peter Handke: Kaspar; Heiner Müller: Hamlet/Maschine; proza lat 60. – Günter Grass: Katz und Maus; Heinrich Böll: Ansichten eines Clowns; Jurek Becker: Jakob der Lügner; proza lat 70. i 80.: „Erzählte Panoramen”; Heinrich Böll: Die verlorene Ehre der Katharina Blum; Autobiographisches: Peter Handke: Wunschloses Unglück; Thomas Bernhard: Autobiographie; literatura po 1989 roku: Wendeliteratur – Thomas Brussig: Am kürzeren Ende der Sonnenallee; Jana Hansel: Zonenkinder; Sven Regener: Herr Lehmann; Claudia Rusch: Meine freie deutsche Jugend; Auseinandersetzung mit der nationalsozialistischen Vergangenheit – Uwe Timm: Die Entdeckung der Currywurst, Am Beispiel meines Bruders; Bernhard Schlink: Der Vorleser; Jenny Erpenbeck: Aller Tage Abend; Migration/Flucht – Vladimir Vertlib: Zwischenstationen; Emine Sevgi Özdamar: Die Brücke vom goldenen Horn; Saša Stanišić: Wie der Soldat das Grammophon repariert, Die Herkunft (Fragmente); Emilia Smechowski: Wir Strebermigranten.

B. Problematyka ćwiczeń

Semestr 2: Literatura niemiecka w XVIII wieku: Oświecenie, okres burzy i naporu, klasycyzm weimarski.

Semestr 3: Literatura niemiecka od początku XIX do końca XIX wieku: niemiecki romantyzm, Biedermeier, Młode Niemcy, Vormärz, realizm, naturalizm, modernizm.

Semestr 4: Literatura niemiecka od początku XX wieku do 1949 roku, awangarda klasyczna, dramat przełomu wieków, liryka ekspresjonistyczna, literatura w Republice Weimarskiej, literatura w III Rzeszy i emigracyjna, literatura powojenna.

Semestr 5: Literatura niemiecka, austriacka i szwajcarska po 1949 roku.

Wykaz literatury

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

A.1. wykorzystywana podczas zajęć :

- Anz, Thomas: Literatur des Expressionismus, Stuttgart 2002.
- Bark, J., D. Steinbach, H. Wittenberg: Epochen der deutschen Literatur, Stuttgart (Klett).
- Beutin, Wolfgang (Hg.): Deutsche Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart, Stuttgart 2001.
- Emmerich, Wolfgang: Kleine Literaturgeschichte der DDR, Leipzig 1997 i inne wydania.
- Fähnders, Walter: Avantgarde und Moderne 1890-1933, Stuttgart 1998.
- Harder, Matthias (Hg.): Bestandsaufnahmen. Deutschsprachige Literatur der neunziger Jahre aus interkultureller Sicht. Würzburg 2001.
- Meid, Volker: Sachwörterbuch zur deutschen Literatur, Stuttgart 1999.
- Nürnberger, Helmut: Geschichte der deutschen Literatur, München 1998.
- Radler, Rudolf: Hauptwerke der deutschen Literatur, Bd. 1, 2, München 1994.
- Brandt M.: „Mehr als ein seltsam belebtes Bild – und weniger als eine Zauberin“. Über Gertrud Kolmar. [w:] Autorinnen der Weimarer Republik. Red. Walter Fähnders i Helga Karrenbrock. Bielefeld 2003, s. 59-77.
- Brandt M.: Nelly Sachs. Meridiane der Sehnsucht. [w:] Deutschsprachige Nobelpreisträger für Literatur. Red. K. Ruchniewicz, M. Zybur. Dresden 2019, s. 169-185.
- Brandt M.: Alfred Döblins Reise in Polen: Eine textgenetische Studie: Mit editorischem Kommentar und der Rezeptionsgeschichte des Buches. Wiesbaden 2020.
- Haas, Agnieszka: Zur Funktion des Oxymorons und der Antithese in der Darstellung widersprüchlicher Gefühle. Am Beispiel der Briefromane von J.W. von Goethe und J.M.R. Lenz. Linguistische Treffen in Wrocław, 2020, vol. 18, s.121-135.

- Haas, Agnieszka: Ku poetyckiej mistyce. Wczesna twórczość Friedricha Hölderlina wobec Nieuwarunkowanego. Gdańsk 2013.
- Haas, Agnieszka: Aufhebung der Weiblichkeit? Pflanzenmetaphorik und Geschlechterdarstellungen in der Literatur um 1800. *Studia Germanica Gedanensia*, 2019, nr 40, s.74-89.
- Haas, Agnieszka: Zur Unverständlichkeit von Chiffren und Hieroglyphen der Natur in der Prosa der Frühromantik, w: *Studia Germanica Gedanensia*. Gdańsk 2018/ 38, s. 43-61.
- Haas, Agnieszka: Zaszzyfrowane księgi: topos książki w prozie niemieckiego romantyzmu a problem samoświadomości, w: *Ethos*. Lublin 2018/ R. 31, nr 3, s. 45-73.
- Haas, Agnieszka: Ogień alchemików. Na przykładzie wybranych utworów niemieckiego romantyzmu, w: *Żywioty : motyw ognia w literaturze, kulturze i sztuce / pod red. Katarzyny Arciszewskiej i Urszuli Patockiej-Sigłowej*, Gdańsk ; Sopot: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego 2018.

A.1.1**Zestaw lektur w semestrze 2:**

- Immanuel Kant: Was ist Aufklärung?; Gotthold Ephraim Lessing: Emilia Galotti (lub:) Nathan der Weise, Briefe, die neueste Literatur betreffend (17. Brief), Hamburgische Dramaturgie (fragmenty); Friedrich Schiller: Kabale und Liebe; ballady: Der Taucher (lub:) Die Kraniche des Ibykus; J.W. Goethe: Die Leiden des jungen Werthers, Iphigenie auf Tauris, Faust I, Der Erlkönig.

Literatura pomocnicza:

- Frenzel, Herbert A. und Elisabeth Frenzel, Daten deutscher Dichtung. Chronologischer Abriss der deutschen Literaturgeschichte, München 2001.
- Glaser, Horst Albert (Hg.), Deutsche Literatur. Eine Sozialgeschichte. Band 4: Zwischen Absolutismus und Aufklärung: Rationalismus, Empfindsamkeit, Sturm und Drang 1740-1786, Reinbek bei Hamburg, 1992.
- Herold, Theo und Hildegard Wittenberg, Aufklärung/Sturm und Drang, Leipzig, 2002.
- Hofmann, Michael, Aufklärung. Tendenzen – Autoren – Texte, Stuttgart, 1999.
- Jeßing, Benedict, Arbeitstechniken des literaturwissenschaftlichen Studiums, Ditzingen 2005.
- Schlosser, D.T.: dtv-Atlas zur deutschen Literatur. Tafeln und Text, München 1990.

Zestaw lektur w semestrze 3 (do wyboru):

- Heinrich von Kleist: Die Marquise von O... (lub:) Michael Kohlhaas; Ludwig Tieck: Der Runenberg (lub:) Der blonde Eckbert; E. T. A. Hoffmann: Das Fräulein von Scuderi (lub:) Der goldene Topf (lub:) Der Sandmann; Joseph von Eichendorff: Aus dem Leben eines Taugenichts; Adalbert Stifter: Der Kondor; Georg Büchner: Woyzek; Heinrich Heine: Deutschland. Ein Wintermärchen; Theodor Storm: Immensee (lub:) Der Schimmelreiter; Gottfried Keller: Romeo und Julia auf dem Dorfe; Friedrich Hebbel: Maria Magdalene; Theodor Fontane: Effi Briest; Gerhart Hauptmann: Vor Sonnenaufgang (lub:) Die Weber (lub:) Bahnwärter Thiel; Arthur Schnitzler: Leutnant Gustl (lub:) Anatol.

Zestaw lektur w semestrze 4:

- Frank Wedekind: Frühlings Erwachen (lub:) Erdgeist; Thomas Mann: Tonio Kröger (lub:) Der Tod in Venedig (lub:) Mario und der Zauberer; Gottfried Benn: wybrane wiersze; F. Kafka: Der Proceß, jedno opowiadanie do wyboru: Das Urteil, Die Verwandlung, In der Strafkolonie; H. Hesse: Der Steppenwolf (lub:) Peter Camenzind; Erich Maria Remarque: Im Westen nichts Neues (lub:) Ernst Jünger: In Stahlgewittern; Bertolt Brecht: Die Dreigroschenoper (lub:) Mutter Courage und ihre Kinder.

Zestaw lektur w semestrze 5:

- Friedrich Dürrenmatt: Der Besuch der alten Dame; Max Frisch: Andorra; Günter Grass: Die Blechtrommel; Max Frisch: Homo faber; Rolf Hochhuth: Der Stellvertreter; Peter Weiß: Die Ermittlung; Peter Handke: Kaspar; Heiner Müller: Hamlet/Maschine; Günter Grass: Katz und Maus; Heinrich Böll: Ansichten eines Clowns; Jurek Becker: Jakob der Lügner; Heinrich Böll: Die verlorene Ehre der Katharina Blum; Peter Handke: Wunschloses Unglück; Thomas Bernhard: Autobiographie; Thomas Brussig: Am kürzeren Ende der Sonnenallee; Jana Hansel: Zonenkinder; Sven Regener: Herr Lehmann; Claudia Rusch: Meine freie deutsche Jugend; Uwe Timm: Die Entdeckung der Currywurst, Am Beispiel meines Bruders; Bernhard Schlink: Der Vorleser; Jenny Erpenbeck: Aller Tage Abend; Vladimir Vertlib: Zwischenstationen; Emine Sevgi Özdamar: Die Brücke vom goldenen Horn; Saša Stanišić: Wie der Soldat das Grammophon repariert; Die Herkunft (Fragmente); Emilia Smechowski: Wir Strebermigranten.

A.2 Do samodzielnego studiowania**Lektury do wyboru w semestrze 2**

- Friedrich Schiller: Wilhelm Tell, Gedichte: An die Freude, Das Lied von der Glocke, Die Götter Griechenlands.

Lektury do wyboru w semestrze 3:

- F. Hölderlin, Brod und Wein; Hyperion; Novalis, Heinrich von Ofterdingen; Hymnen an die Nacht; E.T.A. Hoffmann, Der Artushof; Friedrich de la Motte-Fouqué, Undine; Adelbert von Chamisso, Peter Schlemihls wundersame Geschichte; Joseph von Eichendorff, Gedichte (Auswahl); H. Heine, Gedichte (Auswahl); Adalbert Stifter, Bergkristall; G. Keller, Der grüne Heinrich; C.F. Meyer, Der Heilige; Th. Fontane: Frau Jenny Treibel (lub:) Irrungen Wirrungen.

Lektury do wyboru w semestrze 4 (należy wybrać 5 tytułów)

- Hugo von Hofmannsthal: Der Tor und der Tod, Brief des Lord Chandos an Francis Bacon vom 22. August 1603; Rainer Maria Rilke: Die Aufzeichnungen des Malte Laurids Brigge; Arthur Schnitzler: Fräulein Else, Traumnovelle; Bertolt Brecht: Baal, Die Heilige Johanna der Schlachthöfe; Alfred Döblin: Die Ermordung einer Butterblume, Berlin Alexanderplatz, Reise in Polen; Georg Heym: Der Dieb; Irmgard Keun: Das kunstseidene Mädchen; Thomas Mann: Buddenbrooks, Der Zauberberg, Doktor Faustus; Stefan Zweig: Schachnovelle' Franziska zu Reventlow Ellen Olestjerne; Anna Seghers: Transit, Das siebte Kreuz, Der Ausflug der toten Mädchen; Joseph Roth Der Radetzkymarsch, wiersze jednego poety/jednej poetki do wyboru: Stefan George, Rainer Maria Rilke, Christian Morgenstern, Kurt Schwitters, Jakob van Hoddis, August Stramm, Georg Heym, Mascha Kaleko, Georg Trakl, Else Lasker-Schüler, Gottfried Benn, Bertolt Brecht, Erich Kästner, Kurt Tucholsky, Gertrud Kolmar.

Lektury do wyboru w semestrze 5 (należy wybrać 5 tytułów):

- Proza: Günter Grass: Hundejahre, Aus dem Tagebuch einer Schnecke; Unkenrufe; Beim Häuten der Zwiebel; Max Frisch: Stiller; Siegfried Lenz: Deutschstunde; Jurek Becker: Boxer, Bronsteins Kinder; Erich Loest: Nikolaikirche; Yade Kara: Selam Berlin; Wladimir Kaminer: Russendisco; Magdalena Felixa: Die Fremde; Uwe Tellkamp: Der Turm; Vladimir Vertlib: Schimons Schweigen, Das besondere Gedächtnis der Rosa Masur; Alexandra Tobor: Sitzen vier Polen im Auto; Özlem Topcu/Alice Bota/Khue Pham: Wir neuen Deutschen; Olga Grjasnova: Der Russe ist einer, der Birken liebt; Marion Brasch: Ab jetzt ist Ruhe; Katja Petrowskaja: Vielleicht Esther; Mathias Nawrat: Die vielen Tode unseres Opas Jurek; Radek Knapp: Der Mann, der Luft zum Frühstück aß; Tanja Dücker: Mein altes West-Berlin.
- Drama: Max Frisch: Biographie ein Spiel; Freidrich Dürrenmatt: Die Physiker; Heinar Kipphardt: In der Sache J. Robert Oppenheimer; Peter Handke: Sprechstücke (zur Auswahl); Tankred Dorst: Herr Pawel, Merlin oder das wüste Land; Franz Xaver Kroetz: Hartnäckig, Heimarbeit; Thomas Bernhard: Vor dem Ruhestand (lub inna sztuka).

Kierunkowe efekty uczenia się

K_W01, K_W02, K_W05, K_W09, K_W11, K_W16, K_W17
K_U01, K_U02, K_U05, K_U09, K_U10, K_U12, K_U13,
K_U15, K_U17, K_U18
K_K01, K_K02, K_K05, K_K06

Wiedza

Student:

- zna specyfikę przedmiotową i metodologiczną filologii oraz rozumie jej znaczenie wśród nauk humanistycznych i w procesie kształtowania kultury (K_W01);
- zna i rozumie terminologię literaturoznawczą w języku niemieckim (K_W02);
- wymienia i charakteryzuje najważniejsze dzieła literatury niemieckiej od XVIII do XX wieku (K_W05);
- charakteryzuje epoki literackie w krajach niemieckojęzycznych; wymienia i charakteryzuje tendencje, nurty, szkoły i ugrupowania literackie w krajach niemieckojęzycznych od XVIII do XX wieku; wymienia i definiuje najważniejsze pojęcia związane z etapami procesu historycznoliterackiego w krajach niemieckojęzycznych (K_W09);
- charakteryzuje wybitnych twórców niemieckich należących do poszczególnych epok literackich; charakteryzuje wybranych przedstawicieli szkół literackich, nurtów, tendencji stylistycznych w krajach niemieckojęzycznych; charakteryzuje gatunki charakterystyczne dla nurtu, szkoły, epoki literackiej (K_W11);
- rozumie historyczne przemiany w literaturze niemieckiej i jej specyfikę oraz ewolucję formalną (K_W16);
- wie, jak omówić znaczenie literatury niemieckojęzycznej w literaturze światowej oraz jej recepcję na świecie (K_W16);
- wymienia instytucje życia literackiego (K_W16);
- wskazuje zależności pomiędzy powstawaniem dzieł literackich w krajach niemieckojęzycznych a sytuacją historyczną (K_W17).

Umiejętności

Student:

- wyszukuje, analizuje, ocenia, selekcjonuje i użytkuje informacje z różnych źródeł pisanych i mówionych, potrafi je odpowiednio udokumentować, stworzyć adekwatną bibliografię (K_U01);
- zna i potrafi korzystać z metod i narzędzi badawczych, opracowuje wyniki w zakresie literaturoznawstwa (K_U02);
- umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze korzystając z zaleceń i wskazówek opiekuna naukowego (K_U05);
- potrafi dokonać interpretacji tekstów kultury z zastosowaniem typowych metod filologicznych (K_U09);
- ma umiejętność merytorycznego uzasadniania formułowanych tez, potrafi krytycznie wykorzystać poglądy innych autorów, formułować wnioski oraz komunikować je zróżnicowanym kręgom adresatów (K_U10);
- ma umiejętność tworzenia typowych prac pisemnych w języku niemieckim dotyczących zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł (K_U12);
- ma umiejętność przygotowywania wystąpień ustnych w języku niemieckim dotyczących zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł (K_U13);
- zna język niemiecki na poziomie C1 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego (K_U15);
- potrafi odpowiednio planować i określać priorytety służące realizacji określonego przez siebie, wraz z innymi lub przez innych zadania; potrafi współpracować z innymi studentami w ramach zadań zespołowych i projektów

	<p>(K_U17);</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się zawodowego i rozwoju osobistego (K_U18).
	<p>Kompetencje społeczne (postawy)</p> <p>Student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma świadomość swojej wiedzy i swoich umiejętności, podchodzi krytycznie do odbieranych i pozyskiwanych treści (K_K01); • potrafi ocenić, kiedy do rozwiązania problemu potrzebna jest wiedza eksperta, nawiązać kontakty i zwrócić się o pomoc (K_K02); • ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie i propagowanie dziedzictwa kulturowego Europy, ma świadomość znaczenia tego dziedzictwa dla zrozumienia wydarzeń społecznych i kulturalnych (K_K05); • uczestniczy w życiu kulturalnym korzystając z różnych mediów i rozumie potrzebę zachęcania innych do kontaktów z kulturą i angażowania się na rzecz instytucji społecznych, inicjuje takie działania (K_K06).
<p>Kontakt</p> <p>mirosław.ossowski@ug.edu.pl</p>	